

Wstęp

Pojęcia „asymetrii” i „hybrydowości” są coraz częściej wykorzystywane w pracach o charakterze naukowym i publicystycznym, usiłujących uchwycić specyfikę i charakter współczesnych konfliktów. Budzą przy tym liczne kontrowersje, co bez wątpienia dobrze służy ożywieniu debaty. Pomimo istnienia bogatej literatury przedmiotu wiele kwestii wciąż pozostaje nierozstrzygniętych, a dynamiczna rzeczywistość polityczna codziennie przynosi nam nowy materiał faktograficzny, modyfikując wyzwania, uchylając stare i tworząc nowe zagrożenia, otwierając szanse. Stąd pomysł, aby – właśnie przy użyciu kategorii „asymetrii” i „hybrydowości” – przyjrzeć się ewolucji naszego środowiska bezpieczeństwa, a szczególnie adekwatności kluczowych struktur i instytucji w zmiennych warunkach strategicznych.

Niniejsza publikacja jest finalnym elementem programu badawczego, koordynowanego przez Polskie Towarzystwo Studiów Międzynarodowych o/Kielce, a wspieranego merytorycznie i organizacyjnie przez Biuro Bezpieczeństwa Narodowego oraz Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego. Jego ważną częścią była konferencja naukowa pod tym samym tytułem, która stanowiła oficjalną imprezę towarzyszącą XVIII Międzynarodowemu Salonowi Przemysłu Obronnego w Kielcach. Patronat honorowy objął szef BBN prof. dr hab. Stanisław Koziej, zaś patronat medialny – branżowy portal internetowy niwserwis.pl. Kolejnym etapem programu był cykl konsultacji i spotkań ze specjalistami reprezentującymi w przedmiotowych kwestiach różne doświadczenia i punkty widzenia; niektóre z prezentowanych dalej artykułów są efektem tych właśnie prac. Naszym celem było zebranie i przedstawienie, w możliwie zwartej formie, spektrum informacji i opinii, dotyczących pewnych specyficznych aspektów problematyki: od rozważań o charakterze teoretycznym po bardzo konkretne uwagi praktyków. Wszystkie teksty odzwierciedlają stan wiedzy i osobiste poglądy autorów; redaktorzy natomiast przyjmują odpowiedzialność za ich selekcję oraz sposób prezentacji.

Artykuł Artura Gruszcza, który otwiera zbiór, stanowi krytyczną analizę amerykańskiej koncepcji „wojen hybrydowych”. Autor prezentuje w nim przegląd najważniejszych stanowisk teoretycznych w tym zakresie oraz interesująco komentuje ich użyteczność w opisie współczesnych konfliktów. Również tekst Bartłomieja Zapały dotyczy aspektów teoretycznych – a mianowicie relacji pomiędzy „asymetrycznością” współczesnego środowiska międzynaro-

dowego a klasyczną koncepcją „równowagi sił”, szczególnie ważną dla „realistycznej” szkoły badania i opisu stosunków międzynarodowych.

Kolejne artykuły kładą większy nacisk na odmienne, praktyczne implikacje „asymetrii i hybrydowości”. Marek Madej przez ich pryzmat analizuje przeciwpartyzancką operację w Afganistanie, Tomasz Gajewski – specyfikę irańskiej polityki bezpieczeństwa, zaś Krzysztof Pajak – rolę okrętów podwodnych we współczesnych konfliktach. Tekst Marka Czajkowskiego dotyczy interesujących aspektów asymetrii, związanych z niestabilną sytuacją na Półwyspie Koreańskim i możliwością użycia wysoce zaawansowanych technologii balistycznych, natomiast Aleksandra Ciopińska przedstawia rolę obrony przeciwrakietowej w obliczu wzrastającego zagrożenia konfliktem hybrydowym, ze szczególnym uwzględnieniem perspektywy natowskiej. Ostatni z prezentowanych tekstów najściślej związany jest z polskim punktem widzenia i konkretnymi interesami. Janusz Falecki zajmuje się (jakże często niedoceniają!) kwestią odpowiedniego przygotowania (m.in. taktycznego i psychologicznego) żołnierzy WP do misji zagranicznych, w obecnych realiach nieodmiennie wiążących się z wyzwaniem i zagrożeniami o charakterze hybrydowym.

Redaktorzy mają świadomość, że z rozlicznych przyczyn obiektywnych i subiektywnych niniejsza publikacja nie stanowi wyczerpującej analizy wszystkich wątków przedmiotowej problematyki, ani nawet nie dotyka szeregu kwestii, których dotknąć mogła. Nie taki był jednak zamiar. Naszym celem było jedynie zainspirowanie dalszej, coraz głębszej i bardziej wieloaspektowej refleksji nad bezpieczeństwem, w kontekście dostrzeganych wokół poważnych nierówności potencjałów, nierównoprawności pozycji poszczególnych aktorów, zróżnicowania ich celów, a także systemów wartości. Bowiem zrozumienie coraz bardziej skomplikowanego środowiska bezpieczeństwa będzie zapewne decydować o naszym przetrwaniu i szansach rozwojowych.

Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja w satysfakcjonującym stopniu przyczyni się do osiągnięcia tak zarysowanego celu. Mamy też poczucie głębokiej wdzięczności wobec wszystkich, których trud i dobra wola pozytywnie wpłynęły na ostateczny jej kształt, w tym przede wszystkim wobec autorów i recenzentów, a także współpracującego z nami zespołu redaktorów BBN.

Szczególne słowa podziękowania i szacunku kierujemy do Pana Ministra Stanisława Kozieja, za jego wszechstronne wsparcie.

*dr Witold Sokała
dr Bartłomiej Zapala*

Kielce, listopad 2011 r.